

ברכות נרות חנוכה כשלא בירך בירך קודם הדלקה
נ"ח: ברכה קניא יצחק אב"ד

ש"ך סק"א חפ"ק סי' נ"ז

[ברכת נרות חנוכה כשלא בירך קודם הדלקה]

לידידי הרב ר' יצחק איצק אב"ד בק"ק מעזיחאד.
 ע"ד שאלתו במי שהדליק נר חנוכה בליל ח'
 ושכח לברך על הדלקתה, ורק קודם
 שהדליק כולן, נזכר דעדיין לא בירך, אם יש לו
 לברך או לא.

נ"ל דברכת על הנסים ושהחיינו אם אירע כן
 בליל א' אף דמיד שהדליק הנר גמר מצות
 הדלקתו, מ"מ מברך אותם, דלא גרע מרואה
 דמברך נ"ח, דפשיטא אף שלא בירך מיד
 בתחילת ראייתם, מ"מ מברך בעוד שרואם, ה"נ
 כן. ואף לשיטת החולקים על הב"ח" וס"ל
 במדלקת אשתו עליו בביתו אינו מברך על
 הראיה, היינו כיון שיוצא בהדלקה, א"כ הדלקה
 וברכתה כאלו הדליק הוא בביתו משא"כ היכא
 שהדליק ולא בירך, מה"ת נימא דיגרע כחו כמה
 שהדליק. מאלו לא הדליק והיה מחויב בברכת נר
 חנוכה מצד רואה², וכי בשביל שהדליק ג"כ פקע
 ממנו חיוב זה¹.

אך לענין ברכת להדליק, לכאורה כבר גמר
 מצותה מיד כשהדליק נר אחד, דמה שמוסיף
 הנרות רק מתמת הידור מצוה דלא שייך לברך
 עליו, ואין להביא ראיה דשייך לברך על ההידור
 דאנן מברכין כל ב"ב, אף דמדינא נר איש וביתו
 ואינך בכלל המהדרים, זה אינו, דשאני התם כיון
 דרצונו להיות מהמהדרים כוונתו שלא לצאת
 בשל זה המדליק, וממילא מחויב מדינא. וכמ"ש
 המג"א (סי' תרעו סק"ט)³.

ועיין בפר"ח (סי' תרעב) שכתב נשאלתי, [על מי
 ש]ה"י עומד ליל ז' וכסבור שהוא ליל ו'
 והדליק ו', ואח"כ נודע לו שהוא ז' ושצריך
 להדליק עוד אחד, אם יברך [או לא]. [ו]השבת,
 כיון דמצות חנוכה נר איש וביתו ואינך הוי משום
 הידור לא בעי לברוכי, ועוד דהרי כתב בב"י בשם
 א"ח וכו' עיי"ש⁴. ובאמת כפי הראיה ב' מהב"י,
 ראיה לסתור סברתו הראשונה, דממה דנקט
 הטעם דדעתו היה בשעת הברכה על כל הנרות
 שצריך להדליק, משמע דבלא"ה היה צריך לברך
 משום הידור, והאל"י רבה (ס"י ה"ל) כתב לדייק
 מהב"י אם אין דעתו לכך דסבר שלא יהיה לו יותר
 ואח"כ נודמן לו צריך לברך עיי"ש. מ"מ חזינן
 דהפר"ח נקט לסברא פשוטה משום הידור לא
 שייך לברך, א"כ הדבר במחלוקת שנוייה, דדעת
 הפר"ח דאין לברך, ודעת הא"ר דבעי ברוכי.

כ"י ס"ג ס"ו ס"א ק"מ

נשאלתי על מי שהי' עומד
 בליל ז' והיה לו להדליק ז' וכסבור שהוא ליל ו' והדליק ו' ואח"כ נודע לו שהוא ליל ז' וצריך להדליק
 נר אחד אי בעי לברוכי או לא והסבתי דכיון דמצות חנוכה כר לאיש וביתו ואינך המדליק הוי משום הידור
 לא בעי לברוכי ועוד שהרי כ' בב"י שם א"ח מי שלא הדליק בליל ג' אלא ב' נרות זה הוי מעשה בלתי
 והסכימו שדליק מה שחסר להדליק וא"ל לברך פעם אחרת ואס"ל לדעת תרומת הדשן שכי דאכסני'
 נמי א"ס וזה להדליק בברכי משום הידור ש"ד מורה הכא וכו"ס שאין דבריו מחוורים וכמ"ס כסי' תרע"ד:

סי' י"ט ס"א ס"א ק"מ

וכתב ב"ח" מי שלא הדליק בליל
 ג' אלא ב' נרות או בליל רביעי אלא ג'
 זה הוי מעשה בלתי¹ והאמירו שדליק
 מה שחסר להדליק וא"ל לברך פעם
 אחרת כי הכרכה שעשה בתחלה על חיוג
 כל הנרות עשאן

סי' כ"ב ס"א ס"א ק"מ

ז [לבוש] ודעתו היה וכו'. משמע דאם אין דעתו לכך אלא
 סבר שלא היה לו יותר ואחר כך נודמן לו חוזר ומברך
 וכן משמע באבודרהם ועיין סימן תרנ"א:

ש"ך סק"א

ומ"מ לדינא נ"ל בני"ד יש לסמוך ולברך, דיש
 לצדד עוד, דאף בנזכר אחר גמר הדלקתו,
 דיברך, כיון דצריך שיעור להדלקה משתשקע
 החמה עד שתכלה רגל מהשוק, ועי' ש"ע (סי'
 תרעה) אם נתן בה שמן פחות משיעור לא יצא
 אפילו דיעבד, א"כ כל משך הדלקתו עדיין מצותו
 קיימת ונמשך, ועיין הרא"ש פ"ק דפסחים (סי' ג)
 כתב הטעם דמברך להתעטף בציצית להניח
 תפילין, לישב בסוכה, ולהדליק נר חנוכה דיש
 בהם שיהוי מצוה, והלשון מורה ע"ז להיות עטוף
 בציצית ולישב בסוכה וכו' ולהדליק נ"ח [יש]
 שיהוי במצותה, כדאמרינן משתשקע וכו',
 שתכלה רגל מן השוק עיי"ש. הרי דמדמה נ"ח
 לציצית ותפילין דיש שיהוי במצותם. א"כ י"ל
 כמו בציצית ותפילין מברך גם אחר הנחתם
 דעדיין עוסק במצותם הוי כמו קודם עשייתן, ה"נ
 י"ל בני"ח².

ואף דאינו דומה לגמרי דשם עוסק במצותם
 כמה דלבוש, וכן מזוזה בפתחו ולא ברך
 בשעת קביעתו אף דאינו עושה מעשה, מ"מ כל
 רגע הוי תחלת מצוה, דאלו נטלו המזוזה לא
 יהיה לו המצוה מכאן ולהבא. וכן בלולב דכתבו
 תוס' דנענוע הוא מהמצוה ומקרי עובר לעשייתן,
 היינו ג"כ דעכ"פ אלו לא היה מנענע היה מחוסר
 מצות נענוע, ומוטל עליו לנענע, משא"כ בנר
 חנוכה דכל שבשעת הדלקה היה בו שמן כשיעור,

אף אם רגע אח"כ כבתה הנר אין מוטל עליו להדליקו. ואין שום גרעון במצוה מה שאיננו דולק יותר, וא"כ י"ל דמקרי עברה מצוותה'. מ"מ כיון דכ"ל הרא"ש בחדא, לקרותם שיהוי מצוה, י"ל דמקרי עובר לעשייתן.

גם דעת כמה פוסקים דבכל ברכות אם לא בירך עובר לעשייתם מברך אח"כ. עיין ש"ך יו"ד (סי' יט ס"ג) א"כ בנ"ד בצירוף הני סברות, א', דעת הא"ר דמברך על ההידור, ב', כיון דמקרי שיהוי מצוה משך הדלקתם י"ל דמקרי עובר לעשייתן, ג', דעת הפוסקים אם לא בירך עובר לעשייתן מברך אח"כ, מכל זה נראה לסמוך בנ"ד דיברך י"א.

אולם אם קודם דהדליק נרות הנוספות כבו הראשונות דבזה י"ב ליכא סניף הנ"ל דמכח שיהוי מצוה מקרי עובר לעשייתן, כיון דכבתה ואזדא מצותה לגמרי, הדריןן (לפסקא) [לספקא] דרבוותא הנ"ל הא"ר והפר"ח אם מברכים על ההידור, וספק ברכות להקל [ומ"מ מברך זמן] י". כן נראה לענ"ד י"ב.

חנני ברכות סיון קמ"ז ס"ב ב

(ד) קודם שיחזיל להדליק, דבעין שיהיו הנרות עובר לעשייתן. הדלק נר מוכה ושנת למך על הדלקתה וכן קודם שהדליק כולן מוכר דעדיין לא בירך (ה) יש לו למך כל הנרות [ח' רע"א מ"מ ק"ג] עוד כתב שאם מוכר לאחר שהדליק כולם אין לו למך ברכת להדליק (ו) רק ברכת שעשה נסים (ז) וכן ברכת שהשייט (ח) יש לו למך:

מכר בציון ס"ב ב

(ה) וכן דפמ"ג נאמר מה מ"ע הוא העמיק והרטיב מה ולרף כמה סכנות והאכ"ס דאם מוכר קודם שגמר כל הנרות י"ל למך אומם ע"ש אכן כתב גם אולם אלו קודם להדליק נרות הנאמרות כח הכלשונות"י לא ימך רק על הנסים וההחייט ע"ש מלחא טעמא: (ו) וכן מוזר הפמ"ג סוף דבריו ע"ש: